

Om svears ... begravningar. : Fm 13.

Biörner, Eric Julius,

HS Fm 13.

National Library
of Sweden

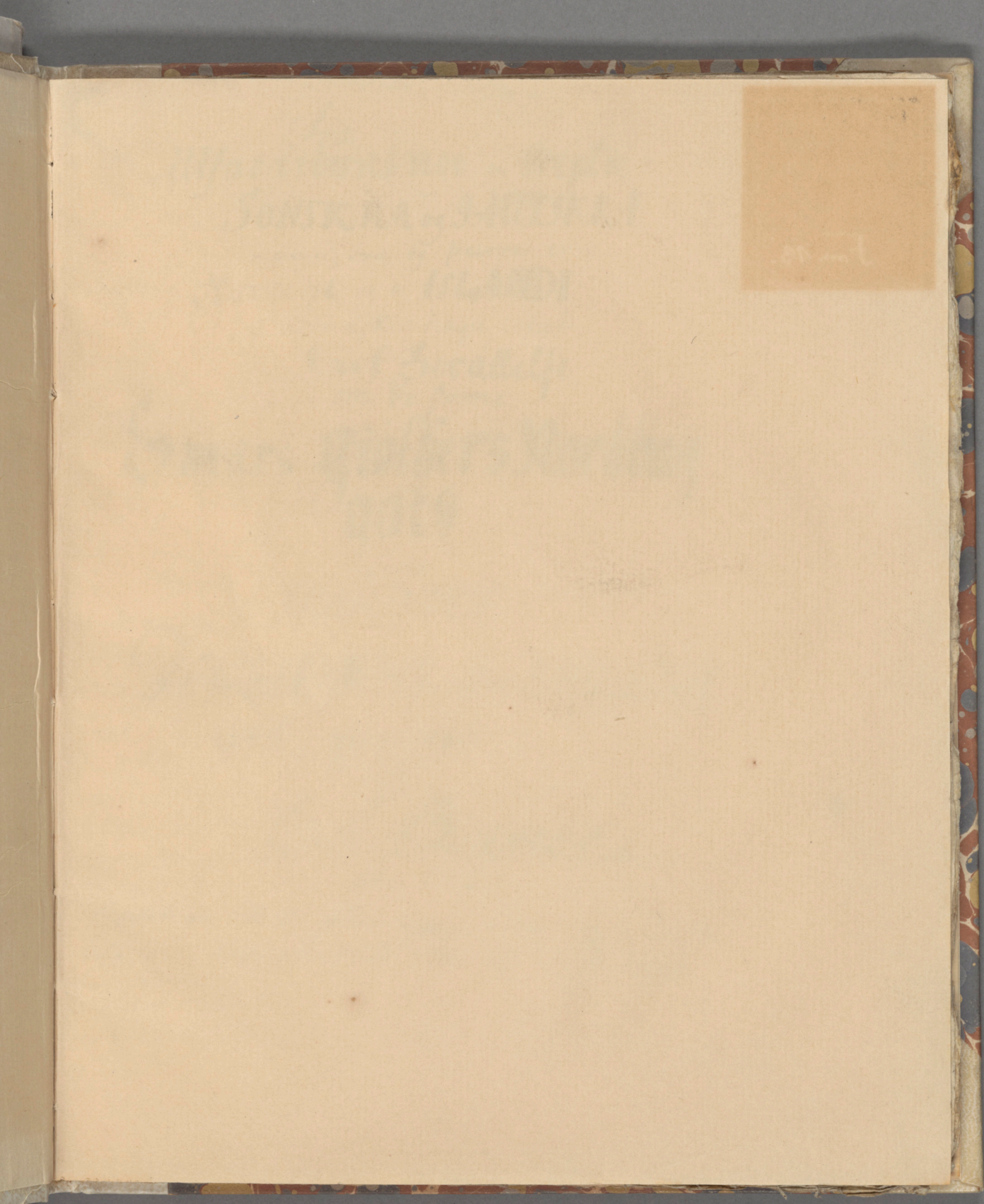
Riks-Biblioteket.

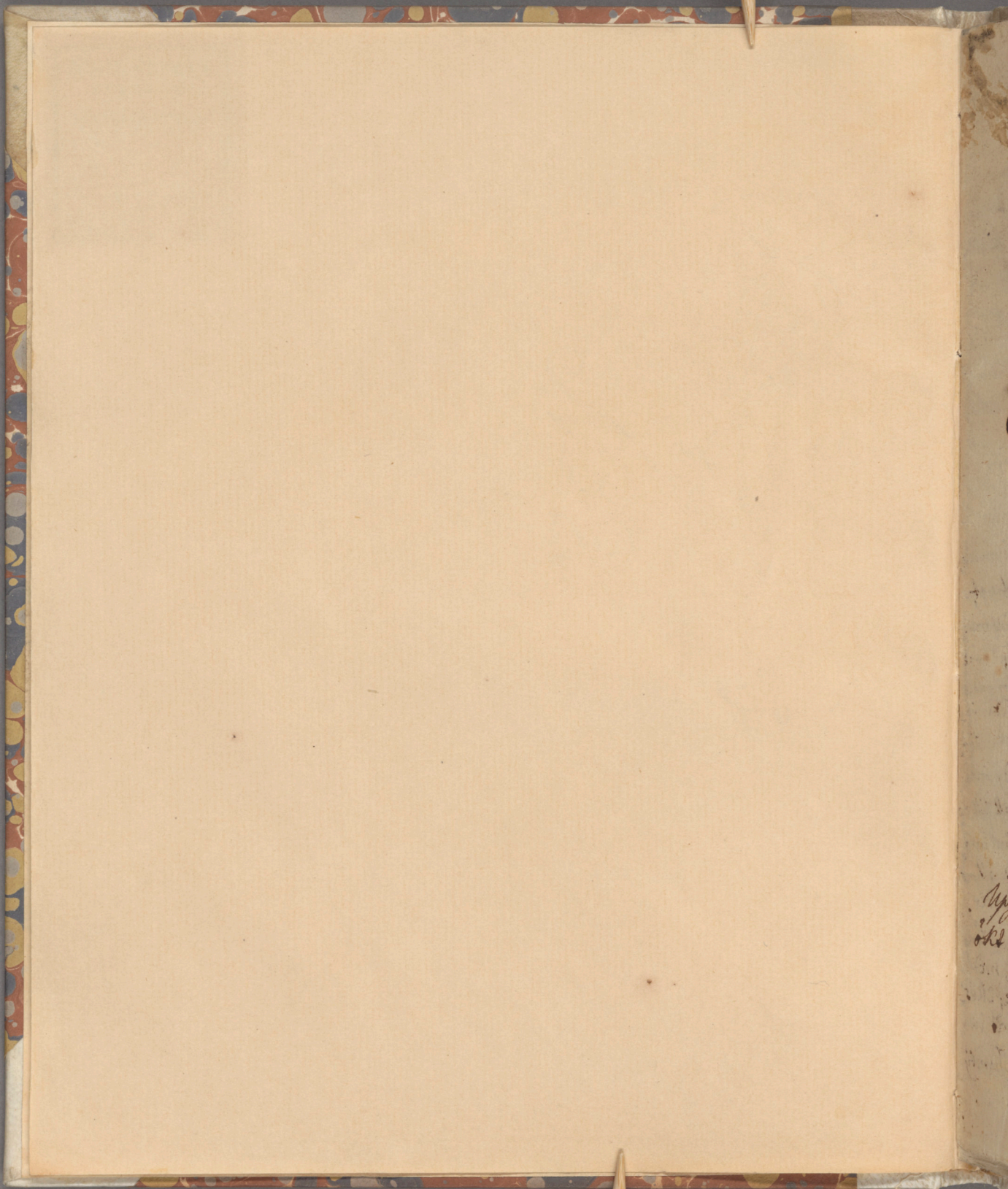
STOCKHOLM.

Handskrifter.

N:o

Fm 13.

Fra
Utsararbuninge og Greptra
SONSKRA og GALTSKRA

mannna, súa og þeirra er i
Noreige og a ISLANDI

i Lornaskio hafa lifat.

Kært Berättelse,
om de forne

Smear, Giotbers, Nordbag
gars

^{Samt}
Islanderis

FORSÅRDER eller BEKRÆFTNING

gætt, forfærdigad
af

C. J. Bioerner

Åhr 1726.

Uppfåt for R. R. Federhjeltn, men sadermera til
okt oob dedocerat år 1730 til R. R. Bonde.

Kongl. Maj^{ts} och Swea Rikets

Högstbetrodde Man,
Råd och Cancellie Råd,
Högvalborne Grefve och Herr
Herr Gustaf Bonde,

~~Anders Larsson~~
Nådige Herr.

I de förflutne åhren, hafva sått många fornelshare om min
gahanda Skrifvit, så att det nu för ^{skulle} åskillige Synas vara såfengt
till att ~~det~~ mera anten uppfinna, eller tillägga: och har jag tillfören,
de i min enfaldighet afven tänkt ^{skett} warande ofta bekymrad, på hwad
satt något uter min ringa fatatur kunde framskaffas, som andra
ej sett eller ork af dem ej wore så noga tillskurit; Men nu sedan jag
dageligen förmerkt, huru mycket för hwar oth en har varit okunnigt
är jag med så hastigt fattadt om döme ingalunda nöder, i dy mig
så många outarbetade ämnen förekomma, att till de
nas förferdigande hela lifstiden torde sättas an en alvarsam idg-
het. och är sannverligen ingen som ej ibland annat skulle åstunda
en utförlig beskrifning om de forna Nordlänningars jordafarder.

Vår förste latinske Saguskrifvare Ericus Olai, har ingen tång
om sådant skrifvit; Bröderna Johanne och Olavus, med
tillnamnet Storar, wore om sådant litet bekymrade; Men
Senius. har något allment kunnigt kärteliga införd in

Jumby

Sumby &c. Professorerne Verelius, och Rudbeck, samt
Antiquarien Kenhjelms, hafva allenast infälle vid, derom
yttradt sina tankar; Secretären Hadorf läfvade väl, att med
en Skrift, den han ock begynt, men jag ej fått se, allfjä-
many låta utkomma, men kom omgärdt att städnä inkom sin
bara lofsven. Detta ödet hafva vel några Studiosi velat
förekomma, men som ingen haft förmåga, såsom det ma-
steds med disputationer tilgär, att dessa af sig komma haf-
der uthöfva, så har ock ändamålet slagit dem felt. Sedan
jag genom den aldrig tillfyllest af mig berömde varda Secre-
terarn och Antiquarien Säl. Joh. Peringskjöld, Ladren
kom till detta Kongl. Archivum, har min högsta åhåga
varit, till att denna och annan afsaknad ersätta: men
huru jag dervid kunnat visa något gagn, det lerer förmodeli-
gen, så val af andra, som dessa följande anmärkingar kunna
finnas, hvarutinman mycket tillförene obekant framdra-
ges, många och de förriges meningar rättas samt ändras,
hvilket alt dock med djupaste vördnad i under Eders Hög-
Grefwelige Excellenss förståndigaste och högstgallande prof

Eders Hög-Grefwelige
Excellences

allmodmjukaste
Tjenare

Eric Julius Björner.

Nya Anmärkingar

Öfver de förre

Öfverboars eller Nordlänningars Begrifningar

Att insäse vi berätta, huru de utländske Snyther, Ägyptier, Greker och Romare blifvit begrafne, dermed vil jag nu hafva anstånd, anthentund sådant af Diodoro Siculo, Helonio, Oignorio, Gyraldo, Meusio, Spordano, Gutthero Morello, Joh. Laurentij, Kirchmanno, Tuensstedio, samt andre flere, något sant ar anteknadt, och midt uppsat endaga ar att föredraga, hvad jag i de förordige och maffadellen öfversatte Sago om våra Nordiska Gorfaders Jordafande, uti synnit våra lit minnes fort. Hvar under jag afue förför Worbaggas och Öfländingar, utskutande vid detta tillfälle de Danske, emedan deras begrafningar ero länge sedan af Wormio, Bartholino och Arukiel beskrefne, och hafva dessutan ej så synnerligt att innebera.

2. 5.

Öfverboars eller alsingen fruktan dragit för döden, hvilket så väl af in- som utländske Scriptores ar lit fullt bevisst af Bartholino i sly antigg Dan. har först varit sly gaffa tanka om Sjelens ödödelighet, samt den tillkommande glödyen hos Oden, den de Grotte tillika med An, dra Afar och Afiniör, gudar eller Gudinnor, för, Niord, Frey, och Frigga etc. råda öfver Himmel och jord. hvilket ses af de so gamle betydelse ord, såunda lydande: eg bid ydar Herra, i nafne Öfrens Kongar, hinc völduga Herra, Sem aullum heime radur og rada mun, sua og i nafne hinc Herka asapors og allra Afa, det ar: Jag beder, Iden Herra, I Kong Odens, den väldige Herrens namn, som hela verlden rader och rådande warder.

In unguine eis to vasa
patrii Christiana Pr.

varder, så och af den Starke Asa Thors och alla Asars
 namn. Bodvar Bjarkes Saga. c. 1. Dertfore sade
 Landt^{ms}værmannen Kare till Kong Olof då han blef
 ihjelstungen, så: Lefuen hell och Vall, Herre, jag skal
 nu gæsta Oden. Nromund greiffson. s. c. 1. om den hvitke
 i Sniden blifvit Pagne, vander detta berättat: Hafva =
den talte, som sloga till Jord. hjælpe du gamle Oden. Philip
 pi jagres Rimer. De som ytortade sig utfor ätt siapelen, foro
 glade och kåte till Oden. Gjöthors s. c. 1. man bad attfa
 for dera Sjalar, som om Barden: hvars Tjæl Oden
nåde Krokt Refs Saga. c. 13. Da de hafvatej allenast varit
 invæntej förnöjde, utan ork utvætej i siffa andedragten betygat
 huru kært dem varit att dö. När flunge sag, att den andre
 skulle hugga honom ihel, log han och sade: Huggjör
du det jag gjerna vill. Grotta s. c. 73. Da Bodvar ha,
 de klufvet Agnar genom hufvadet, att nider till hordar
 ne, nigde Agnar till Jorden leende och dodde. Bodvar
 Bi. Sag. c. 13. Sedan Kong Alf blifvit ihjelstagen af Kong
 Afmund, kvad han Kjempje, som ofven i det samma
 Skalp, sålady; Det månd Kjemparne i sagan forä,
 at Alfur Konger leende do alfr. s. c. 17. Huru oför-
 likneligen Irmodigt, Kjemparne Ira Gomsborg underginge sitt
 Skaff, derom kan man forutan i Snorre Sturleson, med nöge
 lösa i Goms Vikinga sagan, den jag på Latin översätt. Chu
 såvel det kunnat handa, att en del af dessa underfundom lett,
 ej så endast af föracktt för döden, utan ork till at i siffa Stunden
 af bitterhet visa sin grymma händgirnhet och föracktt till o
 vannerne. Ty Silius säger på ett ställe, att de rasvulle
 och

Seneca Epist. c. 1. Ep. 82. So-
 midag suos fortiter alacritate, si
 inguit, comilitonem proinde
 tanquam apud infirmitate

Thors og Asas

Historia invidiam
 erubescit

raorville och ondfkofulle plaga Seorun ridere, lika som
Hefiodus anforer den vrede Jovem, Säsom leende.

3. §. Den andra orsaken var ett oundvikligt öde, det de
sämte Hoiij trodde sig aldrig kunna öfvergå. Ty Sade
Ghorulf till sin bröder: ej må någon kunna ungå sin
ålagde dödsdag, ty vil jag heldre dö. Svarfala S. c. 4.
Hose Sade: i alt måtte ju framkomma om manni
skians lifstid, Säsom orskat är, Nialy S. c. 153. Ju
gen må undfly ödet ibid. c. 14. Engen kan hjälpa en
fegän. Holmvarja S. c. 56. m. mera.

4. §. Den tredje var vel deras obeskripliga langtan efter be-
rom och heder, af andre samt efterverlden. Thorder
Hredo Sade: Det är fast bättre att låta lifvat med he-
der, om så blifver öde, en såla lidvordnad och ej hanna
sin orätt. Thord. Ar. S. c. 3. Riartan Sade, när K.
Olof vilke honom underkufva: Jag vill ej vara under
dane, medan jag lefver och kan föra vapen, och erden
ej mang make, som låter sig tagas och droppas, Säsom lamb
i Kitta och räf i kulan, utan tyckes mig bättre, efter man
skal ändå en gång dö, att inlagga något derom förut, hvil-
ket jeban kan af efterverlden ontalys. Laxdela S. c. 50.
Avarom ock vidare i floamanna Sag. c. 12. Holm. S. c. 25
26. Svarfd. S. c. 6.

7

Da' orten, dit de efter døden skulde londa, hafva de 5. §.
gifvit åtskilliga namn. Igemen har den blifvit kallad
Udains Akur, eller de odödeliga Plats ous boning. Hverara
Saga. c. 1. Eric wedforlay. l. c. 8. De som i lifstiden varit
asbare, råtrådige ous fridsamme, haddes komma till Gim
le eller Vingolf, hvilket beskrifves efter deras, såsom andre
Boeters sät siuatt likna sadane Himmelska boningar vid
jordiska förmåner, af hortaliga Lusthug, lydande vallar ous
andra Krafeligheter. Edda i Dæmisaga 3. Woluffa 5. De ä
ter hvilke medels styrka ous dräpdeliga gjerningar i strid hade
förskaffat sig ett odödeligt beröm, skulle fara till valhall i
glöckheim ous Argard, eller Gudarne, hemvist, där Oden sa
som stridsGuder rågeråde, som till att egga upp sina busfar
till stridbarhet, upstänkte i lifstiden detta so för qæggva
xor, eller sluga medel, att ju flera de hade drapit i strid, ous
ju frimodigare de rasade till døden, desto hederligare rum
ous sätten skulle för dem vankas i häng valhall ous Dryckiosal
ibland gudarne. Dæmis. 12. 48. 2. De råtrådige ous ogud
aktige, for efter døden till Hvergelmur eller Nifelhulheim
där juno rummet var, ous Nynheimur eller nye hem,
visker, hvaribland var Helgrindur eller Nagrindur i Hel
eller Heljar, dit afven de soldade ous gemene måste fara
öfver Gjallar-bruna å Helveige. Hvilken bro har gifvit
Hedningarne ous de halfChristne, hvarom i 26. §. tilfalle
att göra broar för de döda, Sjelar, hvilke och på någre Ru,
restenar sinnas nämde. Kunnande om allt detta se
i Dæmis. 28, 44. Skirnij för, ous Gjolfingmal i Samundar
Edda, samt Bergbua fatur.

6. §. Man skrider nu till de gamla begravningar, och ser följt
 efter, huru deras förberedelser hafva varit. Först tvättades den
 döda lekamen, såsom man läser om Eigel Skallagrím
 i Eigla S. c. 64. Sedan blef han hederligen svept, K.
 Harald lät ombona de döde männen i Slaget, efter den
 tidens sedvana ibid. c. 75. Bardur dödde vis blef konom,
 en hederlig ombonad bevist. ibid. c. 16. 30. 74. om hvilket
 ook på många andre ställen i Lyrbyggias Sagan c. 75, 77.
 Eigel och Hm. S. c. 9. Gilla S. c. 26. 71. När de således blif-
 vit tillagade, vordo de vis under tiden burne i något utbyg, ty
 När i Dropplunga S. c. 17. att liken buret till utburen vis
 der nederfätte. De plagade och upfla allt öfver dem, och
vaka döfver om natten, såsom Eigel Skallagrims Saga eller
 Eigla betyggar c. 74. Derat er kommit att man ännu på
 Landbygden håller vakflugor.

7. §. Angående utbärningen eller Processen, så blef den efter heder-
 liga män, under stort samkväm af folk företad. Således
 voro 900 män samlade vid Haraldshöfvingen Hofkoll, och
 1200 vid Hjaltis utjöfel. Laxd. S. c. 33. Då Thorgrims like blef ut-
 burit, voro därvid 60 män. Gilla S. c. 26. jämför Broddhelga S.
 c. 4. och Thord Hr. S. c. 1. Rodv. Bjark. S. c. 1. Därvid ta-
 ges i acht, att Stridsmän blefve ibland utburne på Skjoldar, såsom
 det står om Karl i Droppl. S. c. 17. ty Skjoldarne vore så stora
 och vida, att de kunde betäcka Karlen, därför de ook ofta
 blefve lagde öfver de döde i Striden, på det odjur ej måtte rif-
 va dem. ibid. Hr. S. c. 27.

voluum notij sed monum
 ut rediret flig l cum l in
 dyneo Hardion. p. 249.

Ett underligt sätt hade fömlige vid utbarningen, i det de up-
 bröto vaggan vid den dödas hufvud, der han låg i sängen
 och burd honom så ut därigenom. Så gjorde man med
 Thorsolf då arnkil tog honom i härdarne, och lott bryta
 upp hufvovaggan bak om hans rygg och dragen Thorsolf.
 Eegl. s. c. 35. Så skedd det och med Sigil. c. 74. hvilket
 utan tvifvel brukades till att förhindra väklarnas
 eller de dödas eftergång, hvarnär de gamle hade
 mycket fjäs. Ty brande man upp den dödas kläder; och
 är märkvärdigt, att när många tillbaka gingo och synt sig
 satte man thing öfver dem och dömdo dem ifrå lifsen
 gående därpå med vigt vatn, aqua lustrali, omkring
 gårdarne. Eegl. s. c. 47.

H. an ad xianjmann
 Biorn.

Om Sjelfve Segerstollen, finner man detta, att Wednin
 garne mastadelen verat ligga vid sina egne gårdar och ude på åkrar
 ne eller ången, hvilket man annu af otalige högar marker.
 Thordisa blef hogad vid byn. Holm. s. c. 9. Skapte och flere
 med honom högades vid gården samt gårdstomten. Thord. kr. s.
 c. 2. 39. Hrafnkil blef hogad vid sitt Adalbo. Hraf go-
 dey s. c. utt. De ville alltså ligga hemma der förfädderne
 blifvit begrafne. Derför och Thjalmar som dölle på Sambo
 blef af Odour förder hem till Sverige. Herv. s. c. 5. Thorsolf vant
 eguen på thiepp hemförder till Sverige. Svart. s. c. 7.

O. S.

Vid vagnarne vado sakt många begrafne, på det den
 äminnelse måtte så mycket mera behållas. Ty båd Sigolf
 för sin död, att de skulle begrafva honom der hans förfädder
 blifvit

blifvit lagde, som var vid vagen, på det att vatn da lo
möjorire måtte daff oftare honom ihog komma. vated.
S. c. 48.

Lika ja blef man vid Sjor, Strömar och äar lagder.
På ett nes blefve Skakagräm och Kuodulf högade. Egl. S.
c. 37. 74. På Ögvalds nes stod Kong Ögvalds hög. Alf. S. c. 2.
På vindhemys neset Karl hin röde hög. Jeth. S. c. 6. Arn.
Kil blef jordad ut vid Sjön Eyrb. S. c. 4. t. 40. Thorkil lade
i gjerdet ut vid Hualffjorden gränlands annaley c. 5.
K. Harald vid Hogafund. Egl. S. c. 7. Le-Svarfo. S. c. 27.
vated. S. c. 46.

Öfven ock i Skogar, berg och backar. Sote blef högade i
en skog. Holm. S. c. 22. Då Pingu Oddur mækte sin dödsöfund
bad han sine vänner at de ville flytta honom på Kanofjellet, på
det han sedan kunde berifrån se öfver sina gårdar och egodelar.
Hansna Thor. S. c. 55. strafukikly Dräng blef dylad på
en backe i traf. god. S. c. 10. hvilket öfen skedd till öfnd-
kornmande af väklarne eftergång. ty war ock de vid Kaplige
underfundom vanligt, at

Begravas i Garstingorne, hvilket Arappur öfundade, sagjande ja
lede till de fina: Nar jag är andad vil jag att i läsen mig för,
Sändiga mig en graf i min Elds dö, Sar jag kan ständan
de nedersättjas, må jag då delf bequamligare se öfver mitt hus
Laxd. S. c. 19. Siff var ock vanligt att leggas under koraste
nar, det man ser af Finboge Rimas S. c. 19. darest berättley, at
Finboge blef legd under en sten vid sjället, som sedan kallades
Finboga sten.

11
Sör den dode blef aldelig begrafven, bundo de under tiden helskor eller dödjkor på hans fötter. När Thorgrim och Gisle hade ombonat Vestaín, såde Thorgrim: Det er ju sed att binda helsko på den dode, med hvilka han skal gå till Valhall, och må jag sannserligen så göra med Vestaín, och när han det hade befallt såde han: Inbet lærer jag künde binda helsko, om desse löfna Gilla s. c. 26. Blifvande desse skor så kallade af Helwaige eller den långe vagen, man skulle tråka till döden eller dödsförloring. Hel se Edda. Hyndviliad.

Man spante Olfa gullringar på den dode, så som Sigil gjorde på Thorulf. Eigl. s. c. 64. anten därför att de mente sig dyvedelst, såsom ett kärleksteken / jærteikin / i lifviken brukat afven kunna blifva vid sammankompen i Valhall af sine vänner så mycket bättre i gientande; eller ock, som troligit er, att den dode skulle därmed belata ferjare lönen af Charon. Som märkvärdigt omtales i Bergua Pattr och kallas Skieggberiv. När öfverfarten fjörde vid den sifven Eliviga. se Samis. 3. och berorde Bergua Pattr.

Då de blevo dode på hafvet samt eljest gjorde jem, val Rifor för tiken. När Thorulf lekamet skulle bort föra på Skoppet, gjorde de en Rifa, och lade honom sedermera i högen. Svarfd. s. c. T. jemför Egl. s. c. 76. 77. Afs. s. c. 6.

~~Men~~ Men att ej blifva begrafven eller jordader det hölts för vara en stor skam; ty såsom ock Helge

Asbjornus

cf. s. 28. 29.

cf. tract. de Umnig
Sigrice. f. p. 41. 29.

Af Björnson Helge Droplögsson, för det han hade
mordat en, och senkt honom i Sjö, samt ej
öfvertäckt honom med mull. Dropl. l. c. 11.
cf. Diss. de upr. Røj. in 4to p. 33.

10. §. Detta vare så i korthet berättat om hvad som skeed,
de för och uti Sjelfva begrafningen, nu vill jag anföra
hvad om grifterne så mycket talas. Så man snart
bor märka att de varit fyra handa 1. egentligen
så kallade högar 2. Dysir. 3. Kafar. 4. Kuml.
Hvad Högarne angår, så finner man i anledning
af Odens den senare lag och påbud i Snorre Skur
lefsong Unglinga Saga, samt företalet till Heim
kringlar, att inge andre, en hederlige och för,
nåme män blifvit i högarne inlagde. Hvar
med och företalet till K. Hof Haralds song Saga
öfverensstemmer, att alle Rikij män blefve
lagde i högar, men att gement folk grafvit i
jorden, således nämligen, som i Nial Saga står
att Thordur blef öfverhögd med tof och Kuml.
c. 41. Denne begrafningen i högar, har varit
så ansetligen, att de gamle vid Jöpperbrodalags
ingående hafva hvarannan med eder dertill för,
pliktat. Många befalte ofvenval i deras lif,
tid sina anhörige, att sådant ingalunda skulle
för

förgatay. Se Fritiof Frækney S. c. 1. Eigel och Af =
mund. S. c. 4. 9. Vatsd. S. c. 1. Laad. S. c. 7. 29. Jifla
S. c. 71. Bantar S. c. 6. Eigla S. c. 4. 71. 64. an Boye =
fueigs S. c. 17.

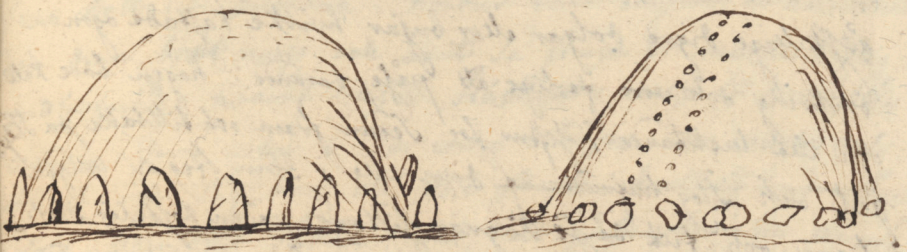
Sjefve Högarne blefvo gjorde som Stackar, Bre. 11. 5.
De nedan och kullota ofvanti. Ty Stor och i
Cyrb. S. c. 77. oos arukiel vart lagt i en vidan
hög, tik en Stackgård. Ingen gropp, goafdey i jorden
utan ofranpå utfjags föst ett stort ställe eller rum
dareft Kropparne med mera skubba ligga; Sedan
byggdes liksom ett hwelst hys, däröfver med en, i
bland 2 dörrar försett, hwilket ofta var mycket
vidt och högt. Men detta maneret bör förstås
om de högar, hvaruti Kongar samt de förnäm-
ste Herrar och Hjeltar blefve lagde mappedel
obrande och hela, med all tillhörig medfölgd, hvar
om nedan efter skal handlay. Ty wanda och de
samma kallade Sälar, på Skatdevij i Herovam S. c. 7.
emedan ej allenast mycket folk, utan ook Skapps
vardo där Silika infatte. Olyeff har man af de
fläffe högar ofta merkt, att unge Sädane flöre, u-
tan på en stort plats allenast ett litet och medelmät-
tigt rum för en, två eller 3 krukor, uppå hwilka
upbrände Kroppar blifvit lagde, varit gjordt, med en
stor hall öfver, och stenar omkring. Men det för
re

re och fjöre stället, varit, som Sabes, med ett rum,
 rikt anten tre eller Åenwalf bygd, dock begge
 alltid med stenar, eller mull och torf, siff med sand
 eller grus öfverhöljde, allt som man på orterna ha-
 de lagligt till. Finnde man mestadelen, der
 lög jordman varit, afven om högarna skadt nå-
 got högt, så att mulden eller sanden kunnat afvinn-
 na, att de blifva rundt omkring med flora stonar
 besatta. På somlige orter ser man ock, att an-
 dre finerre högar, högt 3 are på en fjöre an-
 lagde, samt att en smaler gång, med små stonar
 på sidorne varit beredd, att deremellan gå upp på
 högen, att göra gästebod samt begångelser efter
 sina döda.

Anniverfium Xpian.

Men för en jag beviser en del af detta allt
 af sagorne, måtte jag åtskilige flögars figurer upp-
 sättja och utteckna:

Hvad altsedfor Sagorna angår, så formales det mestværdige = 12. 5.
 sigt om en Kong benømt Ragnar, som lott sig lefvan
 det och under tiden andre gjorde, se Snorre Skul. os har 179/
 sikkika med några 100 man nedesattija i högen i ett Skepp,
 Ragnarfiosan kalladt, hvilket, like sile storlek, ej haft sin
 make horder om grækelands haf, se grænl. ann. c. 45.
 samt Wardar Indf. S. c. 18. Sjelfva högen stod på en holma
 och berättas om dess uppbygning således: Gestur Bardarson,
 lott uppbyta högen, och om dagen efter, hade de med sig så,
 kong siltjels brutit damvä en stor glugga, men om morgo=
 men andre dagen var så hel igenfalken, som tillförändel, tre
 de dagen bruto de åter, men lyckades ej bättre än förra dagen.
 Prästen arbjod sig då att hitta quar i högstråtet öfver natten
 haffvande med sig ett viat ljus och rödt kors: nor det led till
 midnatten, såg han Ragnar vara mycket vel utstofferad som had Prästen
 att komma längre in, så vilke han lona honom mödan, men Prästen swa,
 sade honom intet, utan lott pillo, och såg der underbara syner både fiol och
 spökens. Nor dager blev, kom Gestur och rustade sig med sine man
 till att sija den inn: Han vesde om sig de dukas, k. olof
 honom gifrit till denna tyllan, sig med sig ett ljus och bandt ett
 Svord ved sidan, klappande sig så med fastan eller repet nader i
 högen 8. famnar djupt. Han londe sedan upp ljuset och gick fram
 öfver högen, och fick så se Skeppet, samt de opvaruppa åt skil=
 lige

åtskillige digre dolgar eller bujar, hvilke kastade ögonen
omkring och voro farlige att påse, varande i högen både kall
och illa luktande. Geffur for sedan fram och tillbaka på stie-
pet och slog hufvuden af dem alla. Han steg en längre
fram, och fick då se Ragnar sittande på en kuffelig stol.
Ditt högg han och hufvudet af honom, settande det allt vid hans
bakända.

Haralds färls son af Gjöthaland stroar for jämte
Hordur, Geir och Helge, i antedning af deras gjordde löfte,
till Wikingen Sötes hög, som stod i en skog, och begynte bit-
tida om morgonen till att bryta honom upp, kommande om-
quallen nider till vedbyggnaden, men om morgonen var
högen så hel som förr; ofrentika andre dagen. Gy for
Hordun till en bonde, som het Djörn, och fick af honom
ett fjerd, det han skulle sätta i, Högsbrädet, och begaf
sig så tillbaka till högen. De bruto då 3de dagen igenom hö-
gen allt till träverket, och stack Hordur svärdet in uti brä-
det, hvarigenom hende, att högen sedan om natten ej blef
igenlychter, utan begynte man om fjerde dagen till att
bryta all längveden, och drog vidare femte dagen upp Dören.
Hordur bad då sine män att taga sig till wahra för den
hjoeka stanken och vädret som utkom, stående själf bak
om dören, medan det maffia var förbi, dock blewe två män
bräddode af denna elaka utdunstningen. Och när han mer-
te, att ingen torde stiga inn, vrakte han nider suanne rop,
och

Geir höll uti andarne. Nordur fant omfider en annan dö
 den han bröt upp, och vart så sträpt en mäta hiflig
 godbetyning, waraf ljuset häcknade, näst för den tjocka
 dimman som utföll. Der inne i högen var mäta val
 utfirat, och såg han ett stort skepp, i hvilket andra flamm
 föts, eller dell vähle. Sät helt förfäckt till på scen
 de. Han stog upp och brötade med Nordur länge, men
 blef, medes ljuset upptändande af Nordurs kamerader, omäktig
 och stupade sig derpå nider i jorden, blifvande sedermera af sed,
 der. Holmv. S. c. 22. 27.

Uti Saban hög satte och Zhorer Thegn som blef drap
 ter af Konung Gignials himlle, warom detta finnes för
 mält: Sedan satte de Zhoreris lik med ett långskepp i högen,
 och lät honom sitta i Pajutan med tvär i handen. Men
 Kongsmannen bleve skatte vid begge Skeppsborden till
 ett tekn, att alle skulle honom afven der tjena. an Bog S. c. 9.
 Audur Sjupaudga blef afventad, lagdar i ett skepp
 och kastades högen sedan igen. Laxd. S. c. T. Egil blifet R.
 Hurlef. J. 1. p. 155. Karl hin röde lada ock i ett
 skepp, jämte några norrbaggar. Svarfs. S. c. 27.

Orsaken hwarföre dessa afvannande velat laggas
 och begrava ut skepp, har ej såsom Rantholimus i sina
 antigg Dan. p. 287. efter agyptiernes sätt vilk hafvat
 varit denna, att skepp voro ett consecrationij symbolum
 ty ingen af dem, hvilke efter Gudarne öben, för, Nord et
 blefve brände, hade den tanken, att afven som de blifva
 Gudar, utan fast hädere gäster hos dem. Varande alljä tro
 ligast.

troligast / hvartill ock ofoanname berattelse om Thorer
Skegn gier anledning / att som de mestadels varit
vikingar eller sjökampar, samt ofta varit till
Sjös, så ville de ock i Skeppen, såsom deras Ele-
ment, blifva lagde, samt således genom den till
helt löpande elfven Elivoga, fara Sjöledes

15. 5. Utan Skepp hafva ock hedningarne blifvit begrafne. Om
Kong Thrain berättas således, att då han var så gammal,
att han ej längre kunde strida, så han sätta sig levande
i högen. Hromundur greiffson öpnade honom med 60 men
i fyra dagar och fingo de der fjofor, fjock och blå busse, till
hände på stolen. Denne Thrain hade der inne en katt som
hongde upp vid taket, och var han vaner att eta doru,
tur, sedan han sagit honom nider och sjelt bläsk uppel,
den. Mycket gnask var emellan hans fötter och läge
mannabukkar i Kattilen. Huru han med Hrom under
kampade, det blir her för vidöftigt att andraga.

Så windhems noset uti en hög, blef Kare hin gamle lagde.
Gretter bröt densamme upp och var han mycket stark
gjorder. Lork aflatt han ej för en han kom till
wedbyggna den, den han sått oppkasta och för så med ett
rep nider. Der var mörkt och en stark stank och
sann der hafteben och en sadelmundering, seende en
mann på fjohl sittjande, som var Kareo vähle
etc: Gretta s. c. 6. Kong Straggvid blef högader i
Skogen

Skogen och sätter på en högstol, och stodo hans kjempar stal-
te vid sidorne. Gange Rolfs s. c. 3.

Då bröderna och kongarna Herlog samt Hrollog
blefve af K. Harald Hårfager antagade Gicks Herlog sjelf
tolste hin i den högen, de lätit göra lock vore då redan
3 år förfutne, sedan högen föst till tillsluten. Eigl. s. c. 4.

Huru orvar adde gjorde en hög, darom varden i dess
Saga så berättat: då drog oddur Berferkerne i en hög
och spaplade dantonom mycken ved, och sedan han ka-
stet deras vapn samt kläder darin, lade han torf dar
ofvanuppa, ofjände siff sandt omkring. c. 26. ita Sturlef.
T. 1. p. 155. ut supra. Se Voljunga s. p. 18. 19. Orvar odd. s.
Se her vid slutet collata Edda 65 dänisf.

Floar seu Strakim his
muli. Danhol. A. D. 935.
Edda myth. 65.

14. 5.

Om vilu jag anförä hvad för saker mestadels blivit i hö-
garne lagde. Her Garon blef då Skulle Asmund af
hans egodelar införä så mycket i högen, som hederligtast
kunde synas, och sedan sjelf sitta brödens honow i F.nat-
ter. Egl. orb Alm. s. c. 5. de införde egodelar voro Garons
hast, Sadel och besjel, hans fahna och alla horkläder
och sat han jemvel sjelf på en stohl. Sedan
Egil införä sin fader Kallagrím i högen, flytte han och
hans hast, vapn och smidjans darin, men ej berättet, att na-
gon blif egendom / laust sig Heller Penningar, Kommit i följe.
Eigl. s. c. 75. afvön så förmale, om dess sons besörde Egil
begravnig c. 110. Brode blef hemburen till sin gård och dar
höjader, jemte all sin löfd egendom. Bodv. 13. s. c. 14.

Efter

Efter Hofkald gjorde Sonerna en hederlig hög, men
Vintets stort gods blev der inlagt. Laxo d. s. c. 77.

Var Torsten fått lof af Herod ⁷⁶ Järk i Sverige, att der
höga sin broder Thorolf, skyttade han sig att der
med höga gjerden och lade honom sedan med någon
egendom & ddrin, för heder skull Svaf. s. c. 8.

J. Högen hos Hjalmar, Kong Areks Son i Bjarneland
lades ock guld. Herrar höjde Hjalmaro lik honom, fang
ingen Kjempe lik, sogo gull och gylfde i jod. eh. Rimer
om Carl, Grim och Hjalmar. Aur Kong

Rolf blev hans svard last, lifvande afven några
vapn lagde i hans Kjemparo högar. Hrolfs k. s. o 59.

J. Hrafnkiely hög lades mycket gods, samt alle hans
herkläder, dertill med hans gods spjut. Hrom Fr. s. c. ult.

Ketil och Arneida Junno i en Stogo hög en Kista full
af Silfver. Dropt. s. c. 2. Utur Ragnars hög tog ge

ffvar alla de kläder och kaffeliga saker hvilka der
voro lagde, Ragnar sjelf hade ett gullmen eller

gullkedja med medaille om halsen, en Storguldring
på handen, samt hjälm på hufvudet. Nti vi

Kingen Sotey hög och dets skepp var mycken egendom
Pa hans hand var en kastbar ring af gull, der funnos

Kistor med gods spjel uti, Sverd och hjälm.

Thoror thegn höll i handen sitt Svord. An Boy
s. i Rose hin gamle hög, fang hastaben och

flora egodelar af gull och Silfver, lagde i en Kista,
son

Som stod under hans fötter ofwenval ett swerd. Kong Thrain
 satt i högen guldkladder han hade mycket guld samt swer
 Det Gnistilkein hor sig. Olaf Digeben satt på sin stol
 med sin Kongabonad, samt många dyrbara saker se
 Olafs s. den mindre. R. Hreggvid sat på en hög stoll
 omgjordad med fitt swerd.

Det sinne åtskillige meningar, hwarlori de gamle 15. 5.
 haft lust till att ha wa sadare egodelar med sig i
 hogarna. och haka de mest fore, att det alskäp
 Redt i folje af Obens lag samt löfte, hwarmed
 han tillstigt sine Aridsbusfar, att med slika egodelar
 de latit jante sig nedergrafwa eller branna, Kul,
 se de och blomma till wa hall. Se yngl. s. c. 8.

Men detta bor ej alltings så förfä, utan war Obens, såsom
 en slug man, egentliga afstikt dæmmed denna, att han
 tilligjone skrike besita sig om tappert het den de på bequom,
 sigare sätt ej wore sig förswarades, om mid egodelar efter
 propand och förwante. Ty Oben frut saw att haldria
 haf kunde intrystes en sadan åtra hor dem, om detta tilli
 bed. att de samna egodelar kunde open efter dodeu mid
 sig bringa. Och besycket detta gogtand, af wats bala sugan, der
 Kietit med sin son, den han skimedellgen efterfölja de forna
 Hjerters dater, således tilltalar: Andra springar brukar nu de unge
 an den tiden jag war unger, då beskrade man sig om något he
 deswark, anten att farla i hornad, eller aflar sig egodelar på
 något swarje sätt, hwarmedelt man i mannanon kunde af
 wen waga stilt; men Na wilja de unge gjoras hufwaste och afke
 grafware, warnd sin bak och kla sin buk. De utruat det
 war förneme meno Kongars eller farlars waia gjammengars
 sed, och begifwa sig i hofsender och förfwalle sig guld samt betom,
 warande

Joseph. N. N. 12. p. 107.

varande förglyktade, att sedan lägga ägdomen hos
sig i Högarna; ja, om en löveme komme till ort, så
kunde de likväl ej blifva hedrade, skönt de hederlig
hade. Så framt de icke vågade sig i fara samt kerna
och tillbragte sig allja dörmedelst fjoff hjälpe gods och heder,
hvar efter annan, så att de blefve vordige, att stiga i sina
förelärdars och fränderes följvär. . c. 1.

16. 5. Men att många utbröts högarna / derlikoel sådant ej var
tilkalligt, älderkund högarna, såsom de döda vithlokamrar
vare kallne för helige, se vecl. not. till Her. i. samt Sorki
Hist. Storv. i. 3. p. 169 / därför och bonden på vindhem, med
omkande sade till Gretter: Det är illa gjönt, som i jorden
ligger, Gretta J. c. 6. På då Thorkil sag några trilar
bryta upp en hög för ägdomens skull, sade han, att det
ej hörde dem till, och tog så af dem 3 marken. Svanmann
J. c. 7. Det vände sådana våghallars öfvermod och girighet
til att bekomma de inlagde vapnen och andra Gyrba-
ra saker. Svastik de öfren hade anledning af Höga,
Eldarne, skönt muffedelen sig gjerna beritran af hülle. Så sade
väl Gretter, då han sag en sådan Eldslaga på vindhem
näset, således: om sådant skulle jes i vårt land, då höll
man för att den brunne af segodelarne; men itudens
svarade derpå med dessa orden: Dändfres råder väl en
sådan Buse, att det ej torer gagna till att gå dits af
förvettelhet. Grettl. J. c. 6. Man höll och för, att
Sigil Kalkagnin hade lagt penningar i några Store jod-
holar, emedan der ofta syntes höga Eldar, men som en
och annan öfren i desse och framfarne lider merckit att
Sådane Eldar ofta syntes, fast en intet förment gods lifint i
högarna.

högarna ertappat, så är det likgiltigt att de mest edels härröra
 af utdrunfvingar, hvilka såsom för i längliga tider till
 slutne sedan begynt att sig utbryta, gisprande i luften genom
 Solstrålarne modification, en likhet af Svafvande Eld,
 löga eller Elddrake ifrån sig. Hvad den omtalte bygd
 hingen vidare beträffar, så hafva öfverbådige med jä-
 söm jag rätt nu måtte, afven blifvit därtill brakte, på
 det de måtte bepröfva sina krafter. Därför såbe
 Kavanden således till sin son: Det hvar väl ringe
 man, att bärmed ^{örffna} ~~af~~ sin styrka, och er jag gferna
 förviten till sådan gammal, på det jag måtte se
 huru det aflöper. *Stördinga s. c. 4.*

Bonden Shane sade afven i samma mening till Aronun-
 dex som vilde röva honom att det vore förre hedersgjan,
 ning till att utbryta högar och råna våhland afendom
 (draugafie) en köpla katekaolar. *Ar. s. c. 2.*

Spillförande var förmält att många blifvit under en 17. 5.
 hög lagde; och bör det i Synnehet påstå om de högar
 uti hvilka stora herads höfdingar och kongar ere begrafne,
 hvilka alltid i det nogaste vilke efterföljda Adon präbnd, och gäpa
 så tillänmans hor honom i vaktfull. Öhuruval man och följ
 ner det kamparne ej alltid följt sine höfdingsmen i uti
 högarne, såsom af den anförde konung. Kolpo begrafningar
 att se. Men alle de andre hvilka jag ej till frid stå,
 get, utan helore varit mäne om elrid lag och rett, och bode
 så fara till Ginde, de hade sina bespikade högar merkaude
 man allenast det, att huffrunne blifvit hos sina men lagde,
Gitl. s. c. B. dard. s. c. 46. se Nord. s. p. 42, 39. 92 ms. hiff. Heid.

Se hvad Flav. Joseph. l. 7.
 firmler om Davids Graft
 upbrännande af Herode, an-
 gående en flygande drake
 eller eld, som kom ut ur det
 innersta rummet, där kong
 lile lag of. Sundling hiff. l. 11.
 T. 1. p. 637. 59.

Fy

Ty ser man ock af alla Sager ej annat, en att föräldrar be-
oos lyfkon, ere hvar för sig högade. I floamanna-
beredning, att da Rafn blev Slagen, gjorde hans hög öfver sig
gen, men væffer vid deildamma, voro Atley och Olver
Fadrens och Sönens högar, hvilke ake föhe i ett Slag.
Nart högades ett litet stycke från sin Faders Sigmundus
hög. Bard. Sn. I. c. 6. Landnam. I. 2: 74. Alfur hvi
Vorske bodde i Papeley och ar der hans hög, så som
och dess Söng Thorgeirs hög ibid. 4: 51. hvid Haugaboa
Når Krafus hög öpan för gatan, men Staffeins hög
västän före iten Aulvigs hög och Atley Hasteins So-
hög. ibid 5: 47. Kong Vatnars Söner blefue hvar
sin hög lagde vid Grunsten i Halland. ib. 4: 3. De
hete Sniallur och Hjallur, begge store karmans
Bemette Vatnar kong vikars Son högades i Vatnar
högen, men Söna sönerne ligga i Brödrakögarne, ja
efven om de samme i Alfur I. c. 4. och efter att
före det ej villets, att en annars hög blev inrymdes
Kalade och brodren underfundens på Lyfrens hög. I.
I. c. 35. ty ser man ock så, att flere högar stå på
Storre hög. Ett Efteidomme alienast, finner jag
Sonesonen blefvit hos sin farfader lagden, och det
Sigt. I. c. 93. Derest står, att när Eigel Skallagrim
faut sin Son Bedvar dödslagen, tog han honom upp
och red så till Sigranes till sin farfader Skallagrimns hög
den han öpnades och lade Bedvar vid sin Faders

Men

Men detta var ju utom ordningen, och ett hafse-
 erk; ty Eigel Sjelf blev af sin andre Son Grim lagder
 en Sæghilds hög på Fiældarna, ibid. c. 110.
 Han gjorde ock å sin fader Kallagrim, en annan
 å en den farfadren blifvit begrafven uti, nämbl.
 Sigrand. Se Samma Sager 75. Cap. På Sjelfva
 af brodrarne, hvilke förut delde aldrig Nulle af
 Skiljas, vare ock på i hvars sine hogar lagde,
 så som det af många Sager befinnes. Warande
 han Jesuitan om detta, nämbl. att aldrig mer
 en en förutän krigshjeltar, man och kustrar
 ere orientel: vordne i en hög lagde, af Sjelfva
 Lörforenheten så öfvertygat, att jag intet kan
 sinna, huru andre kunnat oss en velat präppa
 och hogarne varit arfvelige kallandes dem
 därför attahagar, hwartil de dock ej det ringaste
 för i våra Sager kunna framvisa. Attahagar
 har jag vel sett nämna, men dermed förståj ikke
 en hög, utan ett hushalt, familia och hvar
 en man i wärdela s. har följande efterredet
 te: När Ingolf blev Namd till Stuma wätns
 thinget på Island, för det han föröldampadt
 Athary Datter, gjorde Eigel sig onder doröfver, och
 de att sikt wore ett adome, om de skulle
 afwa van wördade oss sakre, gjorde i Attahaga
 num c. 44. Därföre om någon hög skulle
 mas, hwartil man på åffkilige ställen, ser ben
 och aska inlagde så är det ett tecken, att de hvilka
 är blifvit begrafne, varit store stridsman, eller
 och

ock Staffin samt Chan, hvilke undersiden her
ock der ere efterhvarandra lagde och upbrända
kan och hafva handt, att en sådan hög, er af
många eller någe Smorre, vid något tilfalle
kallhopa Kastader.

18. 5. Detta har jag så kärveligen velat andraga,
de så egenteligen kallade högarna, hvilke sådes
sa uppkastade efter förnåma men. Nu vilk jag
uppteckna det andra Slaget, hvilket kallades Dyf
Dessa voro små, men intet annat rum för den
döda lageställe, en ett litet höll i jorden, samt
kastade af små Stenar, Kis och Stubbar utan
ringaste hull samt någon särdeles hög. Och
Dem finner man aldrig, att någre dyodelar va
rik lagde, utan vore allenast för gement folk
gjorde, samt särdeles sådana, hvilke varit van
rygtade. Till bevis af detta, så anføres följande
När Strafakil gode hade drept sin Stral,
lät han föran ut på en backe från gården
och reste der upp en värd vid Dyfkan. Straf
kil. s. c. 10. För någre Grokkarlar vart en
Dyfia gjord af Stenar, som annu heter Strat
Lavard. d. s. c. 44. Grokkarlen Stigande af
Stenader lit döds af Dyfiader. Tid. c. 45. Drages
öfver högg hufvudet af Björn och dyfiade
honom.

den honom. Br. Blv. S. c. l. Efter Offur, som blev dy-
 upbrän siader, kafilades en hög upp. Thord. Nr. S. c. 39.
 Men att af denna Dysian en hög blev gjord, Se cap.
 41. Det skedde before att Offur var af för-
 nem Slægt. Mer om detta i Grett. S. c. 26. 73.
 Graaf. C. c. 75. Eijb. S. c. 35. 44. Lærd. S. c. 70. 45.

Det tredje Slægt var Kafa, twilket bestod mofade, 19. S.
 af två öf fockar; ty kallas man öf annu wård
 Kafa, pyra ligna, sådan torr stockbräde, som
 uppsatte på höga berg i Landroterne, att i
 Landy ger Sienden öf ä. ferde. Her Thore
 blev dot, kafade gudbränder honom vid åkn.
 Wårad. S. c. 46. De som hastigt eller med
 Sadamum, eller på Sædele oförmodligt
 sett omkomme, hellew kafade i Gjölän,
 öf Landen af nås frænden. Floam. S. c. 21.
 Då att den Kafan i twilken odlygorn blev
 lagder ofwan på sin Systers hög, måtte hafa
 warit likaledes af Sammantlandade then
 öf Henar. Gif. S. c. 75.

Det fjerde Slægt varit kalladt Kuml, 20. S.
 Kuml. samt Kumlhaug, eller Wriggur
 i wigunda Wanaf S. c. 17. Emedan de un-
 derfundom i Senare Tider wore något höge
 dock silförene utan Sædele högd i höge öf
 den Henar Sammantkastade, både öf fyrkan-
 tiga

Syorkantiga aflånga och runda aflånga figurer: af det aldre och förra Slaget war det, som i Thorffen Thovart. s. omtalas. nembl: att Thorffen sent om aftonen sett i en liten dard, eno mans kum, deruti han stötte sin fot, och fant der sedan mannsen samt ett spid: Men det hvant Thorbjörn och Melkorka lade, se Lard. s. c. 46. afven och de hvilke öfver sig ödulf: en kiffar liggande. se Eigt. s. c. 77. samt Seinars Träl ibid. c. 107. blotteläffare, voro af det senare Slaget och ej så gamle, hvilket jämwel af Samtiden kan stättas. G: heuer plagade men lagg i det förra Slaget hela Kroppan, utan allena de ben och skallar, sallan med någon knä eller urna följede. hwilket är ett visst tecken att sadane dömt ero de elste lagerskellen haff den de afven en i dag befinnas bara mögtalänge i riket af den dödas längd och med föra stannar de Samman- och omlagde. så att ett stort folk det ar Gattar måtte hafva varit deras uphöfman och Berubinnan lagde. Warande af alienast till merhande, att sadane varit för den tid om, dan han föst påbod högar, utan och, att afven Ögg den före, Godelandets gud och etofader tillfult med kum öfverhörd i wallentuna socken och Skofagen, hwilket ord också står på des runespråk öfverhörd.

Många märkliga Henkum finnas i Örnand.
Bokno

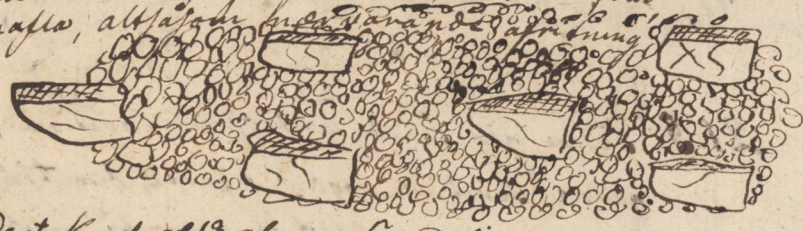
Bohuslänns beskrifning som böra tillföras se p. 69. 179.

145, 159. 170. 176. 178. 182, 185. 190, 196. 215. 275. 244.

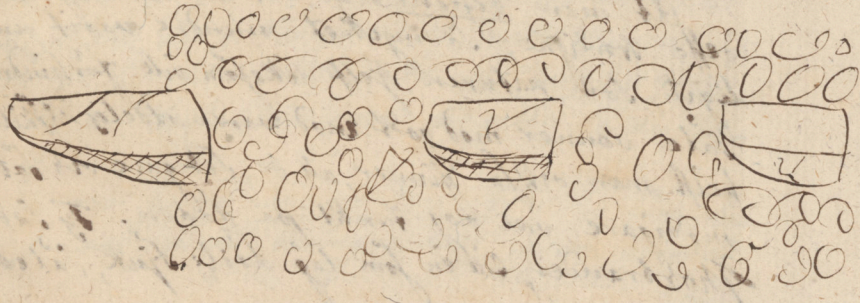
279. 285. 288. 297. 370 seq. Nr. 746. 767. & Disps.
De quibusdam gentibus gotlandis quise. 5. et 6. Ha.
kiam invaserunt. i Disps. de Dalia. Funelds Geogr.
p. 270. & Disps. de Nyrois 7. 1. p. 12.

flera figurer finnas
i Rindbeck's Tabulij

Det kuml under hvilket starkader varit
lagade och finna i Medelpa (se disps. om konom)
och nu kallas af Bygn, Rolungs eller Rödungs
Biltens gräs har 10 alnar i längden, för sedder med
en stor hälla vid hvarje fot och axell vid hufvud
hals och navel, alltså med 12 ständiga påfästning
utvisar.

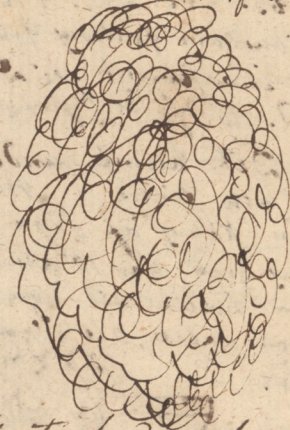
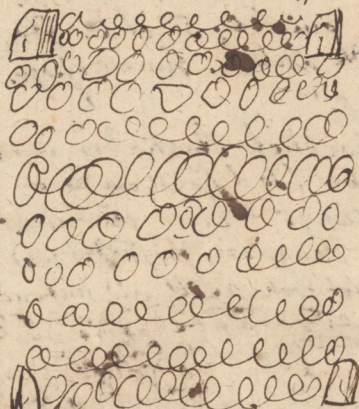
Ett sådant kuml af 18 alnars längd finnes i Verme-
lands dahl och Eds sockn, upkalladt eller rietten Byr-
ziel; och består det af tre dylika stenar, efter
dena afteckningen se disps. de Dalia.

flera

Flera sådana finnar här och där på landet och vid sjö-
 sjöarne, af olika storlek och vid, maffadelen således vil-
 ländes. vid. Rudeff. de kumblo Harald. Haf. c. 45.

Sonliga finnar och vid
 sjöarna helt runda och
 uphöjda såsom andre jord
 högar med ett stort runda
 hål öfver sig; och finnar så
 sådana vid fjärd i Sjöfån
 i Medelpa, samt vid Sjöfån
 i Mörunda då sammanfaller.

21.5. Sedan jag således antecknat, hvad om begrafnin-
 garna; samt de högars figurer, derutiinnan de döda
 med hela kroppar blifvit lagde, bör märkas, måffe
 jag för en de öfrande omtala, något berätta om
 de gamla Ceremonier och ådbörder vid sine af-
 sömnades jordafarder.

At man begrävit dem, det har vel, afwen hos
 desse nordiske, så mycket mindre varit under-
 tagit, som naturen djelp likasom vil förhindra att
 såte sonner med godt mod wärda aldeley afskilde,
 helst man också finner, att de ledigare och sakt,
 modigare, vel nog tänkt på döden. Ty såde
 snotbrander, till en som låg död; sjuk, således:
 Ich.

Det er nödvändigt att fara den fardon, hvartill
 alle ere förbundne. Eigt. S. c. 75. När Þorgrím och
 þisla hade högat Veffein, satte de sig neder vid hö-
 gen, och loto ynkeliga. Gif. S. c. 26. Kong Staralds
 Drottning tog sig af haly död så stort Charm att
 hon hängde sig upp i difar Salen. Hero. S. c. 11.
 Dock vilke somlige, hvilke modigare varit ej tillä-
 ta, att de dödas frändelke skulde allt för mycket gå
 enom til hjertatt. Därföre då Eigt. Kaladgrím mag,
 ta svart fögda sin bröders död. Sade Læcomannan
 Arinbjörn til honom så: Skönt du har mistad din
 Broder, så höier det likväl en Karl til, att bera
 sig vel, ty den ene skal ju ändå lefva efter den
 andra. Eigt. S. c. 66. När Björfaul, mycket han,
 mådes öfver sin gemäl afgång, sade deld Rädgia,
 fe eller Rädgifvare Björn til honom: Jag be-
 der eder, Herre, att li bortläggen denna Nörger
 i Odens namn, ty det anstår icke stora Herren
 att gretja sig med mycket sorg och ångest, såsom
 barn och quinnor, samt elgisk tuglöse plaga
 göra: och råder jag Eder alt dantföre, til att öfver-
 gifva Tadat, på det att rygget ej må förat til
 andra larder, att i Jarigonon ej måtte lida Stymf.
 Badv. Vi. S. c. 1. altja Sade och Kare til Mardur,
 annat er Karlmanligare, en grata så de döda.
 Nialg. S. c. 172.
 Att de och jungit Songequaden öfver de döda, det
 det finner man mångast edes, såsom förutan
 det

Soy

det märkvärdiga Själemässa kvadet i Flåkan
Fost. S. hos Hurlejon p. 167. wid Thorolffs be-
grafning quod Eigit en visa. Se Eigt. S. c. 64. Eigit
yrkade att arfvegrade efter sin son Bodvar. Eigt
c. 98. Se vidare Torpei Hist. Norw. Tom. 2. pp. 197
202. 241. Eijäst hafva de ock Sjelfve, vid sin döds-
stund Sungit och berättat sina lefvernes Sagor,
läsande af de rista som a spialdi, eller taflor.
det man ser af Herv. S. c. 5. Orvar Oddes. S. c. 67

22 §. Sitt marker man att de kallit graf, eller arfvebhl
efter sine afömnade, hvilket kallades drecks
erfri serap, att man ock då delte arfvet. Hand
S. c. 27. och blef detta efter förnämde man mycket
hederligen ansett, samt ej försummat, att då utdel-
gäfvor ibland gästerna vid skilnaden. Om Konung
Hödbært i Östergjötaland Har så: Sedan tillagde
de ett höfveligt gästabud, och budo därtill alla de
förnämste och bäste höfvingar i landet, blifvande
ock hvar man, både in och utom land, dit kallad,
på det ingen obuden måtte sig inställa. Och sedan
alla voro ankomne, blif af druckit efter Kongen
med för heder och ära såsom det hvar Maj
aktod. Stjorna Odds. Dr. c. 2. Har Thorsten fatt
lof af Herrod Jart i Sverige, att laka del Jart
för sig och sine män, till att dricka arf uti efter
Broddren Thorolf, lott han anställa gästabudet, och
båd därtill Jartlen, samt mange andre dyre män
sittjande så där i Ö. Djan, efter som Sedvanja var
och

och lott Thorsten som sedan fara bort med goda gif
 vor, hvarmed han förskaffade sig deras venskap. Se. S.
 c. 8. om arfveohlet eller Hofskolder finner man det
 ta gäsmalt. Gjeskabetet blev tillagat, med de besparat
 ter, och spände inga medel dertill. ty det var brattad
 för många personer, och när den bestämde samlingsda
 gen inföll, anstälte sig de fläpse verdoze mans i så stor
 hop, att de voro god till antalet. och här detta
 gjeskabetet varit ibland de största, näst det tvilket af
 stället gjordes, efter sin Tader, på tvilket 1200 man
 voro samlade, blifvande alla med stederliga sken,
 ker utledde. Lexod. S. c. 37. Herom kan man vidare
 läsa i Skord. K. S. c. 1. Gif. S. c. 27. 31. Lard. S. c. 27.
 Man tager i ackt. att af detta arfveohl ibland blifvit
 kallit för den döda högande säsom af så ody. Dr. S. c. 2. 6.
 Lards. S. c. 27. Svarf. S. c. 8. Kan dy. De hafva också
 anställt lekur vid samma platser der högarna stode.
 Gilla S. c. 28. 32.

Nu vill man ej förgyeta, att något tillägga om **32. 5.**
 de gamle högar, hvilke innehafva deras brände kroppar
 lagde yemte askan och annat brant tyg uti en krakis
 eller urna, i förmåga af obens lag, hvarom
 med mera längre fram. Desse högar hafva ett
 långt mindre rum för de begrafne än de för
 re, beteckat ibland med en hall, och andra små
 stenar vid sidorne, varande i det öfriga lika
 öfverhölgde med stenar mull och sand, såsom de
 andre. Hvad för ceremonier herved varit brukade
 det kan man ej så noga veta, dock er troligt att
 många

Se Haka Adalsteinn föfl. s. 118.
Peningk. mon. Thund. p. 255.
och mit Scamen Runium
Där jag bevit at D. Celpius illa
uttyöt denna Locum 5. 19, 26.

många af de redan skogkomna, hafva ifrån dessa
sitt ursprung, emedan de äro Edda och Oden allena
förfädd och förfädd de förra Seder. Af Snorre
Sturleson finner man, det Oden och Vjond för
en de bästa brände, hafva läst sig Skjens eller mer
Kaj med geirodde eller forrhandmal utan krig
i Koronis, emedan af Edda Demislagor 76. och
38. Klarligen se at med Thorshammar ut bafve
tingen af människorna konfererade eller signa
de. Sank afson Vidur under triphulheten
sende, och det jemvel med 3 hugg eller slag. Se
Demis H. Ty Star och efom ofast sådant hamar
märke ofven med handkraft på Ånesteinarne,
hvilke äro upreffe efter. Hvitkempar Oden
egit folk, för hvilky sjalar at Hedningarne
hafva beditt: Gud hjälpi Själ þeirra, hani etc.
Det har jag förutan her p. 2. nogslant & visat i min
Epistel til Prof. Celpius. p. 12. Segg: hvarom mera i mitt
examine Runies 5. 15. De hafva och läst segga sig i Skepp
Såsom det om Balour berättas och i Woluþya och Edda, atkani
i folke af många Afar och gjaltar, flifvit med bitent grata
de i sitt Skepp Kringhorn på bakhlet upbränd. Han hade
och sin kast med sig: men at de lagt så mycket i högen
hos sig, som de förra, det vet man ej. Sådela beskjedup
på. Hvad af järn korvar och dylikt varit inlagt såsom
betta, byglar, svad, spint, Negbyglar, Hattständer etc: det
Ser man vel annu, men sällan något annat, några

urval alla

urnas af Skönaste Koppar, har jag i Norrland funnit.
 ty göra de illa, hvilka till att anföra något sadan jäm-
 likhet, helt orätteliga innemaga och inblandade det, som
 hörer till de förnämde obrände högar; såsom när
 de berättas af Hervora, Egid, Stakar Alafsen, Olof
 Tryggvassons Gilla och Vatobela Sägornes ett och annat,
 som till tiden äro långt åtskilda, emdels skedd
 i Brianne endes i högealdern, och äro till Största Delen sådana
 saker, hvilka icke kunna efterdranden öftra behållna.

Att ej allenast dege, utan också de för den Senare 24. 5.
 Oden, velat låta sig upbrännas, det kommer ej därpå,
 såsom några Sribenter mena, att väktarne dymedels kunna
 de förekommas. ty emdelt af de gamle vilka ju hjälpe
 att deras väktar skulle gå igen, och skedd deras upp-
 brännande måtte sålunda, i anseende till de andre, hvil-
 ke ej igenginge. och om så hade varit, att upp-
 bränningen för väktarnes skull blifvit insattad, så
 hade man sanneligen ej så snart antagit seden
 med obrända kroppars inläggande, då man alltid måste
 frackta och rädas, att de döde måtte gå tillbaka.
 Utan det var rätta orsaken, att hedningarne trodde
 deras själar bestå af en fin eller eldsk värelse, ty
 ville de också genom ett ju för ju hedres ställa theme
 ifrån kroppens orena gemenskap. se Martini Lex.
 voc. Inferny. in fine.

Her observeras att flere grifles eller högar
 ännu finnas, hvaratinnan de döde blifvit brände, en
 som hela inlagde, hvilket torde deraf komma, att man
 ej alla hafver uppkastadt, kunde också hafva handt, att
 stöne

Större delen af kropparne blifvit genom åldrens för-
rande lik intet, undantagande ben och skallar etc. Det
man mycket bör tillskriva jordmånen, hvilken
om han är fuktlig eller hårdgjörande, behåller
och därför längre de inlagde ktingen vid sin vär-
aktighet. Dock har man för mig berättadt att på
ställe ställen hafva syats kroppar i kläder inne-
slutne, skönt de mestadels varit förbrukade.

25.5. Jag förmodar att det märkvärdigaste, angående
våra förfäders begrafningar är anført nu återfår
till att efterse, huru aldrig ofvannömda greifver kan
na vara, samt ender de blifvit aflagde? Hvad
alldersföre de äldre begrafningarne beträffar, så
måste alle tillstå, att de varit helt enfaldigt inrettade
såsom det med all sannat i världen i början är beskaffen
så att de dödas kroppar ännu blifvit i jorden lagde
samt med mull eller sand och stenar öfver täckte, men
att bränna kropparne det har långt efteråt hos alla
nationen kommit i bruk, kunnande man dermed ej
längre gå tillbaka i någon visshet, än vid pass Trojaner-
nes tid. Hos Asianerne var också den seden ej långt
för Lysid, hvarom Xenophon hos grekerne i Europa
ennu äldre, nämbl: något förrän Trojanerne allm ant
vordo bekanta allt ifrån Cicero, se Ciceronem in de leg
man att segga det våra äldsta förfäders Gaphetiderne
ifrån Sagoq, hafva det maneret haft med sig till
Norden, det är verkligen nog ovistja adels, otvilita någon
sakrare

Chron. Helgi H-fafells mibo
 Odin sette lag i Skiptis slik
 fem i Suptia voru og bænd ad
 brenna þa danda og so myklu
 þa fem med þeim vori brest
 Skyllu þa þa ~~þa~~ allt
 fylgja þeim til Valhallar þa
 er danda manna samdrædur.
 So skyllu þeir einninn nota þa
 þa þeir þessu þessu i tóngrofu
 otkunne skyllu manna þessu
 i vatn eða grafa hana i iorð.
 og eytes þessa menn skyllu
 menn gjora þora hanga til e-
 vinlegar minningar, og kallað
 þa eytes þessu Danda. Þorvir =
 þa menn skyllu menn upprei-
 þa þessu þessu eða þessu þessu
 þessu. Helgi þa þessu þessu
 þessu.

Sækrare kundskap kunde man vel horom Sa af Snorre,
 Sturleson riti Sels 3. Cap. af Ynglinga Sagan, dar han be-
 rattar, att oden den Senare Frialafs Son, setti laug i landi
 sino, þan er geingit kaupdo fyrr med Asom, at alla danda
 Skylldi brenna, enn eftir gautga menn Skylldi
 haug gjora til minningar. d. ar. sette lag i sitt land
 som forr varit vanlig hos Afsanerna, att alle dode
 skulle brennas; men efter berömlige men skulle
 högar göras til äminnelse, eller såsom orden uttydi
 gare Hå i Hufafells-Sturlesoniska Chronika: Then
 som denne oden tilagnade sig ej allenast de förrige
 Attfaders namn sandt Deras Städer och bedrifter,
 Dem han till någon del förökade, att således komma
 efterverden till att tro sig vara, den rette och halfvudman
 men för att se Elda Dami. 49. så kunna ej hel-
 ler de anförde orden annorlède forstås, en att de syfta
 på odens Städer, att sedan kropparne blifvit brända
 efter forn vana, skulle vel de gemenas och fattigas
 aska, samt andra quarlesvor grafvas neder i Jorden;
 men de fornemens och Rikets leggas i högar, hvilke
 såsom tillförande i Österlanden. Enkelige skulle då förf
 i Sverige, såsom sagt er uppkäpa öfver dönnama
 Herrans brända Leikamur. Vritket er så säkert att
 man deruppå ej kan med Skjäl tvifla, ädventund
 och af förestalet till Olof Haralds Söns Söga, hvilken
 uphöfsman var äldre en Snorre, or solklart, att
 en fyrsta old var su, er alla danda menn Skyll
 di

[och öfverhöljda
 med stenkinnlar]

Kyldi brinna, enn sidan hófst Haugaöld, voru
faallir ríkiomenn i hauga löyðer, enn aull oðl,
kjóða grafin i jörd. Det er, att den föfsta áldern
(. epocha, ára.) var denna, att alle döde skulde
brunnas; men sedan begynte höga áldern, da alle
fórname menn, vordo i högar lagde, men allmogen
grafen. Seente man ju hvarf nogsamnt, da orden
jæmföras med Sturlesons berottelse, att som brunnat
denn hor gjöreð til den föfsta, sa þyftas oðk med
den senare höga áldern, þá öðerf lid, som den
jænte tilförene brækerið brunnande iðficklade.
Oðk att lengre gå tilbaka med Högarne alder, det
voro ju aðelej fáfengt; man má þrúka dorkin
anden den djupsinnige Rudeck mættstaf, eter
andra Konstgrepp að enstund såðant krafver sj alle,
nast mot Högarne klara öd, utan oðk djelpa eng,
renheten nemþ; att þen, skaller oðk þerkrukur, iðf
nasta liden effer syndafíðen, kunna sa behállne
væra, som de i þesse liden blifvit sedde.

26. 5. Var allþa det föfsta maneret for öðer Fridalaf
Sons lid, att branna de döde, hvilket skedde apven
þá enfastrið vit, sa att nastan ingen surna öðer öd
i þróðne þrukadej, utan askan samt de öfverblefne
benen, blefve lagde, þá bara marken, oðk sedan
med ffendr öfverhölde, varande såðane griffter, hvær
tilförende.

er handlat, kallade kuml samt gjättegafvar, jätte
 sackar, hvaraf snon för utan redan anförde skäl,
 om deras alder nog såmt kan stuta, ty gjättar eller
 stort folk (joko monstra elor adomen) hafva för ofta
 näende örens ankomst, lunge bebodt Nordlandens
 Se Torfæi. Hist. Norig. Tom. 1. p. 117. Som dock deruti
 ytelar, att han menar dessa värd' Komna från
 Palestina, hvaremot Felixius in de Unitioy cultio
 ris Germania 5. 12. Orätteliga Arider, emedan
 de vel kunnat så stora blifva af luft jood
 leguads och uppehålls månen. It evorår sågas
 ord, ero de klaraste och sännaste; Detta målet
 såsom en res facti: enn adr. Tirkier oc Sjia
 menn Komna a Norduland, Sigdu Trodur al,
 fannar Pissar oc sumt halvrisar: gjordust
 pa mitit Samblaud. Propanna.

Af att Detta bör man nu ackta sig, att den
 förra eller bronaldern ej beträndas med den senare eller
 högealdern. då de döda vel en tid brändes, men blefvo alltid
 med högar efter lag betäckte. Hvarjore ej annas kan vara
 en att de som vilje om Sakens rätta beskaffenhet, hvilka
 menä, att afskillnaden inellan bränne och högealdern har
 allenast deruti bestått, att uti den förra blefvs askan med be-
 non quare men i den senare kropparne hela och hållna
 alla lagda i högar. Ty dertil hafva de förflinga skäl emot
 så klara sagornes berättelser, hvilka nerutinnan framför
 att, som in re facti måste hafva vitsord, Sedan hade ej
 ja behöft att göra så uttryckelig och ovillkorlig skillnad i Saken
 och

uttongar Brode och Dan samt alle svenske Kongar
 och Dan, förutan Vantland, Domar och Stakon Hu-
 eit hō efterträdare, långt öfver 700 år efterföljde.
 att efter R. förunders. De man knapt någon enda
 minn, som sig latit bränna utan i sagorne vara
 stätt: påd bar forn sidg och lang i landi, hann
 t heidur och tattist i haug. se gottrikes el. c. 16. Bl.
 11. orv. oddes och Brävalla Slags Säger samt Stur-
 ons Heimskringla. Andra vela och bestyrka sin me-
 ning dörmed, att man funnit i Oröby hög neder vid
 stenen samt högre upp en del brända, en del
 och obrända ben. men det gör ej till saken emedan
 redan dörmed har pårdt §. 17. och man delputan
 andra högar har funnit, att de gamle ej varit så om-
 plagne dörmed, att allt skulle sile afka upbrunnas samt
 på ett ställe i högar leggas, utan de kastade efter bran-
 andet en del af öfvertäpvrone jämte mulken nit och bit,
 som sigt och tvort, så högen skulle tillfutas, hvilket på-
 tan hänga påhen, så väl af mig som andra veltgirige or-
 la e. märkt.

Nu snätte vel någon efterfråga huru länge Höga 28. §.
 era varade? Jag svarat att man säkert kan säga
 ingen rätt Christian. blifvit högader, dock som ej alle
 medförlige Gubbyggare ä en gång blefvo omvande från hedna
 er, så är och ovist, hvad så högarne blifvit afkastade.
 ingen rätt ^{och} varit i hög lagder, det berättar jag
 af Landnama Sagan 2. 17. Däreft står att Björn
 i Austrene varit högader med Bdrarlek, emedan
 en endast var ofkyrdur eller obgjort och heden af
 Ketil

Ketil Flatnefs barn. Sedan af vefjeþóthalagen,
hvilken man detta finner anteknat om lagam,
Karen Lumber, han var födder i Vengum oc
ther ligger han i enom kolla, foertyt at han var he
den. På samma sätt får oss om delf medarbetare
Björn: Björn Kialke af Medalby var jorda
der i en kolla, han var ei Christen.

Men skulle vilu æventyr någon Runasten, efter
samlig föregivande sinna, som gæve anledning
att en Christen blifvit högad, så har den samme
ej varit rät Christen utan blandad eller half
Christen, det at prinsignadur, men ej kyrbur
eller dopt, hvilken afskilnad i många sager ihug
kommes. I Synnethet skrifves om froma
stur så: han var prinsignadur, men ej kyr
bur, oss tyckte konung Hof Frygg. i Norrige
illa vara, at k. Sven i Danmark hade latit
honom ofkyrdan fara ur sitt Rike. Norna 9. S. 1.
Oss förmelar Eigna sagan att alla prinsignade
egde sam ansvar. så med Christne som ofchrip
ne eller hedne Men c. 60. af hvilka tid man
taket nok kan stita, att sådana half Christne
varit tillatit åtminstone ej försegrat att både
på Christet oss hedet sät. Komma til jorda
helst ner de så påstode. så som man det finner
om

om Kong Ståkan Adalpers foper, att emedan
 han var en blandad Christen, her han sig
 fundat wara högad, och lader han så i hög
 med vapen, salande man ofver honom afsett
 på hedrikt fött, wijande honom till wallhall
 N. Sturlef. p. m. 167. andre och så lats sig
 gjorta eler begrafna efter Christen, dock
 som Hedningarne på Anstomterne. Ty: walna
 sigts i. berättet om Eijelf, att då han drunknat
 blef bekomen gjord i Madruvullum i tan
 welline c. i. På sigla finner man om Thorult som
 af berde ok. Ståkan varit primsignadur, således
 berättat: att sigil togts till upp och tvaddet
 och sedan han gjort en grop (efter Christen)
 satte han sefter Hedne Thorult derin med vapn
 och alla herklader. sprante så en gulering om kong
 hander, kvadgjande sig delöser en visa c. 64.
 wid pag. keis. 9. Northol. A. D. 500.

Ser man att. Derfore af hvad fördragt ar, att m. 29. 3.
 och högar blefva uppkapade, efter hett Christen
 och vid deras begrafningar både hett och Christ
 ceremonier brukade, så hafva också val
 i sijnepenar att man och her derom något må näm
 kunna dem samma till aminnelse upre,
 med Thors hammarmärke. I warutinnan Brofer
 förerne searin och wedelblad: deras skrifter de an,
 gavis, & urnig Pomeranorum, med mig sefer o. i
 synenhet

Siden; utan fast biligare, att dem vite de half Christnas
hant kjuta. Om Christket att med mera, i nitte
examine Quico er handlat. 5. 17. 18. 20. 21. 22.

30. §. er af så bevisat, att högarne varit aflagde åtminstone
så Christendomen har gädd i flutto samt att de
primordiale haft en blandad begravnings sed. Om
flera dery ceremonier, må jag till ett stult anför
Sporsten Ericson i Gron ladas annales i Saland.
Det er oskiljorligt hvad nu häri landet varit
vanligt, sedan Christendomen inkom, att sätta
stolke neder i ovigd mull vid gemen ock plöfjig
äfersång; ty vil jag höldre läsa mig pyttjas sin kyr,
Kio jemt andre vilka har bevisat dode.
amfändeligare i annat ställe i samma annales.

vid. Diff. de Interis p. 36. Steph.
ad sacra. l. 5. p. 91.

Stor. Så göra annu Gakerna
i det de sådana dode manni;
Stor som öfver fördomde eller
bannlytte och sunda väklar eller
vanhyer, så at de skröka eller
blöfaga de lefrande, anka ybbars
eller fonde-sycka, eller ak ja som van-
värdhe, så dem genom h. ättel an
Trijalt och dem äter dode, hvarom
Leo allatig in Epist. ad Paul. dachian
de quondam Treio opinatib. p. 102.
samt Anst. Program de Exermoni
catone; Gregor hodierna impata
soluta miri effectib; som Stai;
enbactene af Tyfka öpp. T. 2. P. 6.
p. 600. af. Rampron de warr
p. 102.

Det har af så varit en sedvane, sedan Christendomen
började, att folket blef jordadt. hemma vid husen, ock
skulle man på dem hvilke dode i ovigd mull, sätta
en stor upstä tröfset, ock den samma bortaga, då de
flor vilkom, som i hölet gjöt vigvatten, samt sedan
döfver sjungde, skönt det skedde långt efteråt. H
vande lik sed länge varit så i half Christendomen, ock
i de aflagde samt obygde londer, dit man allena
plegade segla c. 15.

Men de detta Christne läto sig ej allena begagnas i
Kyrkiogårdarne mest del öfver vid Kyrkiöfvet hvar
om i floaman. s. c. 72. Samsta s. c. 17. 18. Utan ock
i själva kyrkiorne, hvilket om Havander berättas som
lätt sig gjord i den kyrkian den han i början af K.

Alen Alex. Rom. l. 4. p. 574. Hippantū pūlagorum amulatum qvante qviffet
decreto pūlagora, expulsa pūffe i schola d. ob d. qviffi talquam motio impūctam
colūman (Sindiv) fūiffa; qvōvica m barbarā pūlōpūphia vocant mōtū qv
qui excedunt e dogmatib;.

Olof

Olof Tryggvassons Regjering opbygde Jfvid S. c. 75.

Man har ock därtill många bevis att kyrkorna en se
dormera vordne bygde, dar hedniska högar hafva stått.
Sörst af sjelva afvenheten, i det man ä många orter: Ri,
Ket för kyrkorna. Så ej allena emellan utan ock
på högarna; Sedan af följande sagor, såsom fins. Ra,
mar. c. 49. Vatrdala c. 54. Jfvid. c. 74. i hvilka skrifer
att de trykristna Finboge, Thorkiel och Klavard
lätit gjöra kyrkior uti sina gårdar / i tune a tunvel,
linum / på samma ställen doreji deras förfäder
lätit uppköpa sina högar och lätit sina afgudahus.

Se Land. S. c. 24. även så berättas att hedningarne haf-
va på högerna dar de Christne hållet sin gud-
tjenst, byggt upp sine högar eller gudahus, hvarom i
Laghorsten Rödes S. och Jofai Hist. Norrig. Tom 2.

jo. 116. Huilket man så mycket mindre bör förundra
sig öfver som de Christne gjorde detsamma, hvarom
Laghorstens ock i Olof Haraldos S. såvitt berör Thofai
och samma som p. 337. och 428. Kejsl. Antiq. Sept.

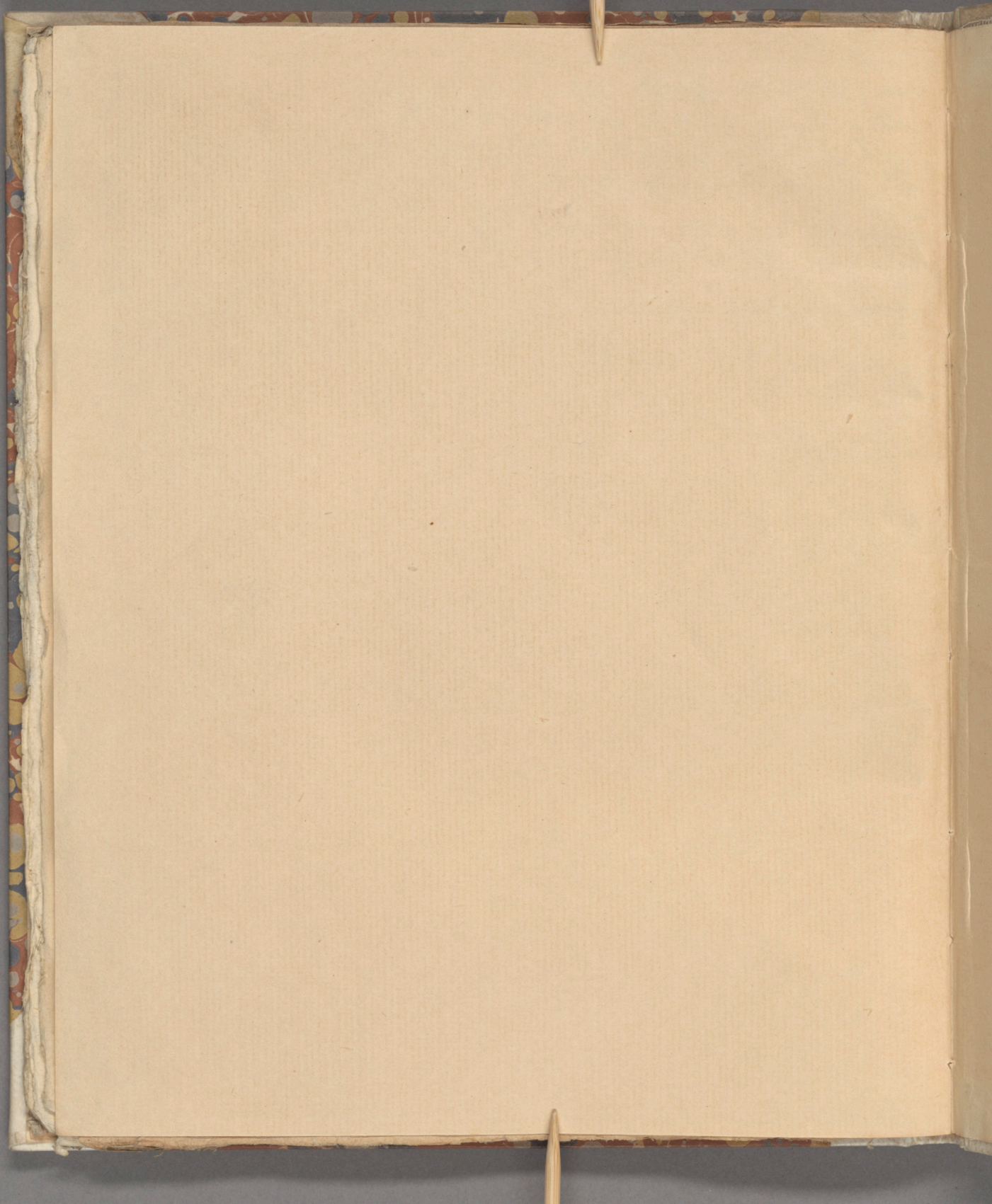
jo. 294. Dar Tegneby kyrka i Dohyllän nu står, har fördom
värit et afgudahus eller et spetekus där det hedna anglydet jem-
lade sig til kämpande. Jävid har ock stått en lund odman p. 228.

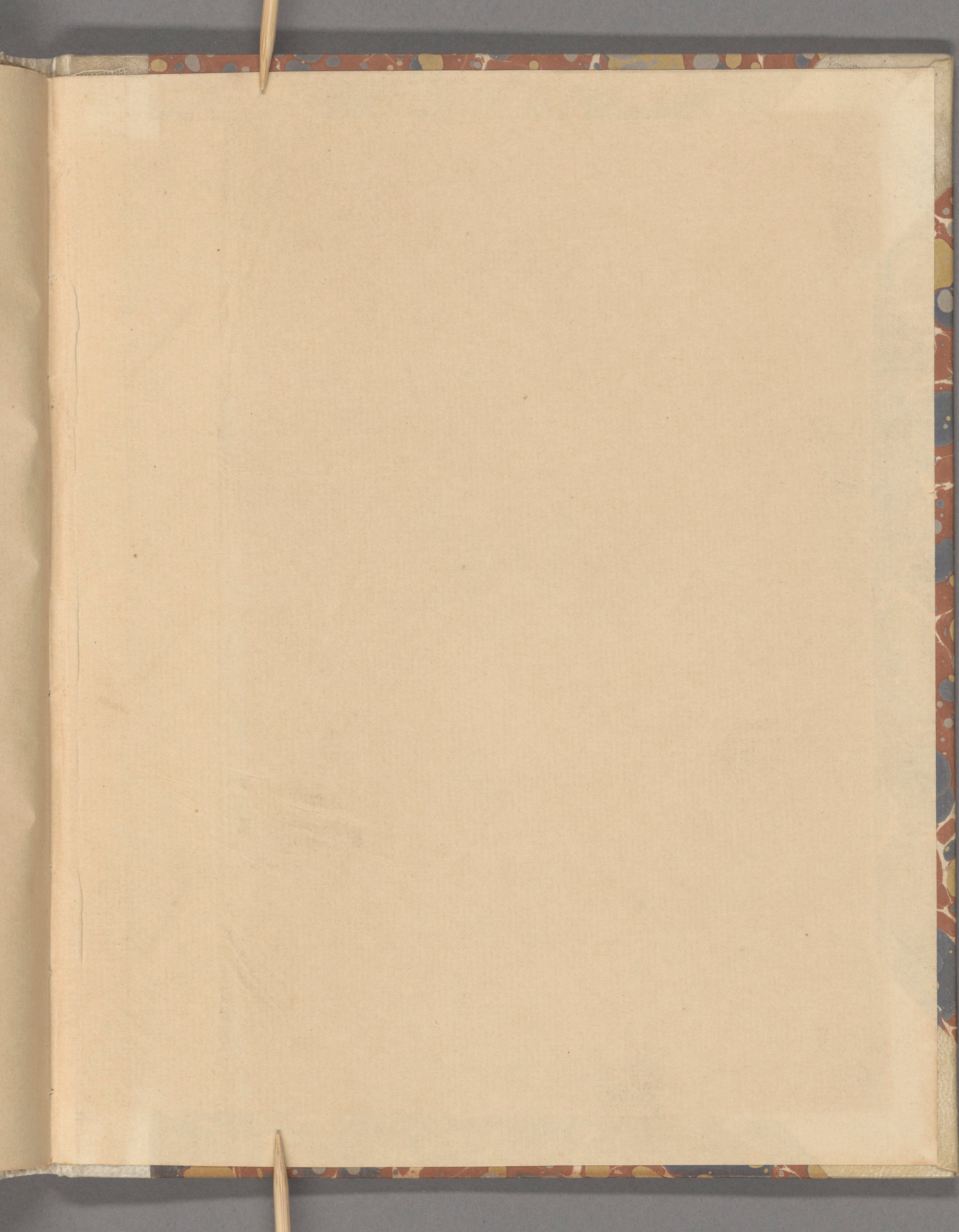
Para supra hewum
Lepultha Tom. p. 514
fabrii Bild. p. 292
et Spegel Bary til kyrka,
hist. p. 159.

adit.
Så teglen af Högarna mellan Westind. och Uusida ligger vid vägen
mellan Bäl, Åhu de förölydada minnistor: by pollet arkus för pådrarna
millem utlag, yoma se ten, dring af. bilen in körnit och förändigt vid
uogst föllat. Linney: waly. uppu (1.10. jwings Tuneds Scogr. ou Lyp-
opp und Ångvord bil, i fälrandt bälvis.

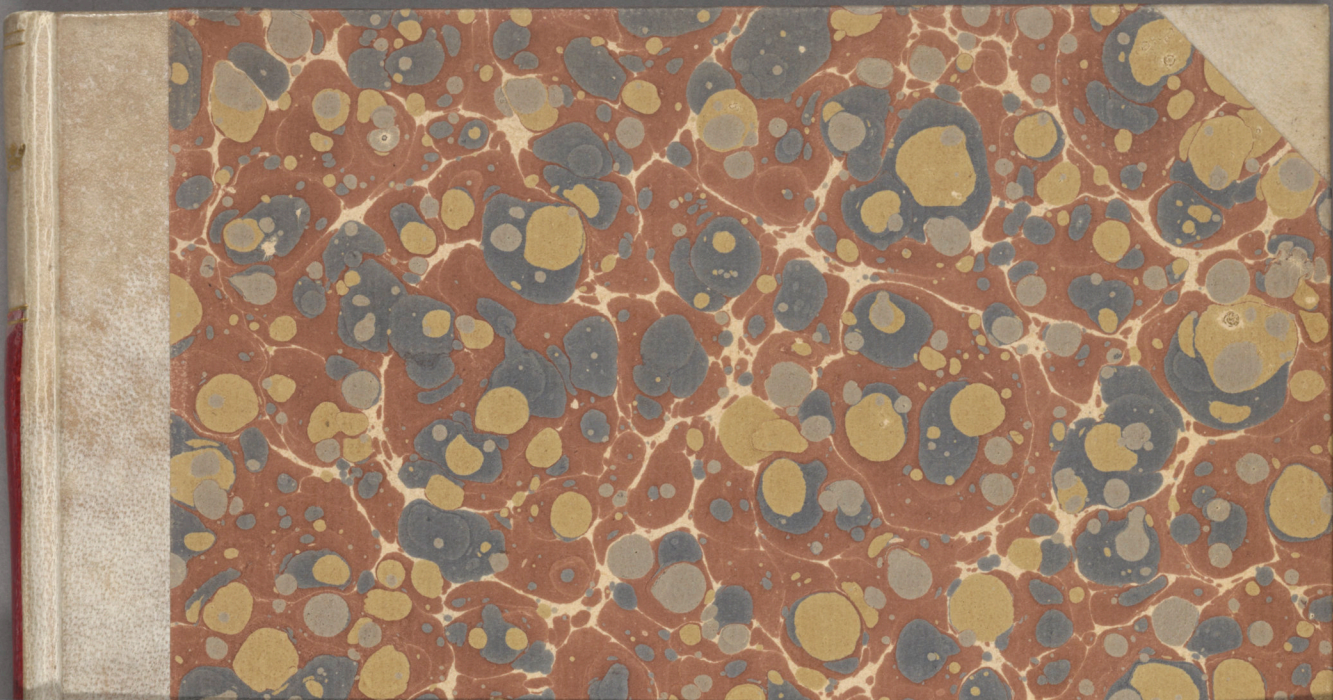
De revolutione animar. Fr. merc. van Helmont sect. quam Allingflor
reputari conchy Budday T. II. off. lecl. Hallen. rationi o inimia d. J.
dei quida foruit in v. de uero nato apparit en labrisse Suedl. k. lit. T. 4. p. 1496. sq.

is lepali
I vend
Kaden
77.
a qu
p. 230
Kudok
Lina
R. 16. 7.
180.
of 60
Fr. p. 50
(in 44
nd lign
in de 8
K. 11
19. j. 10

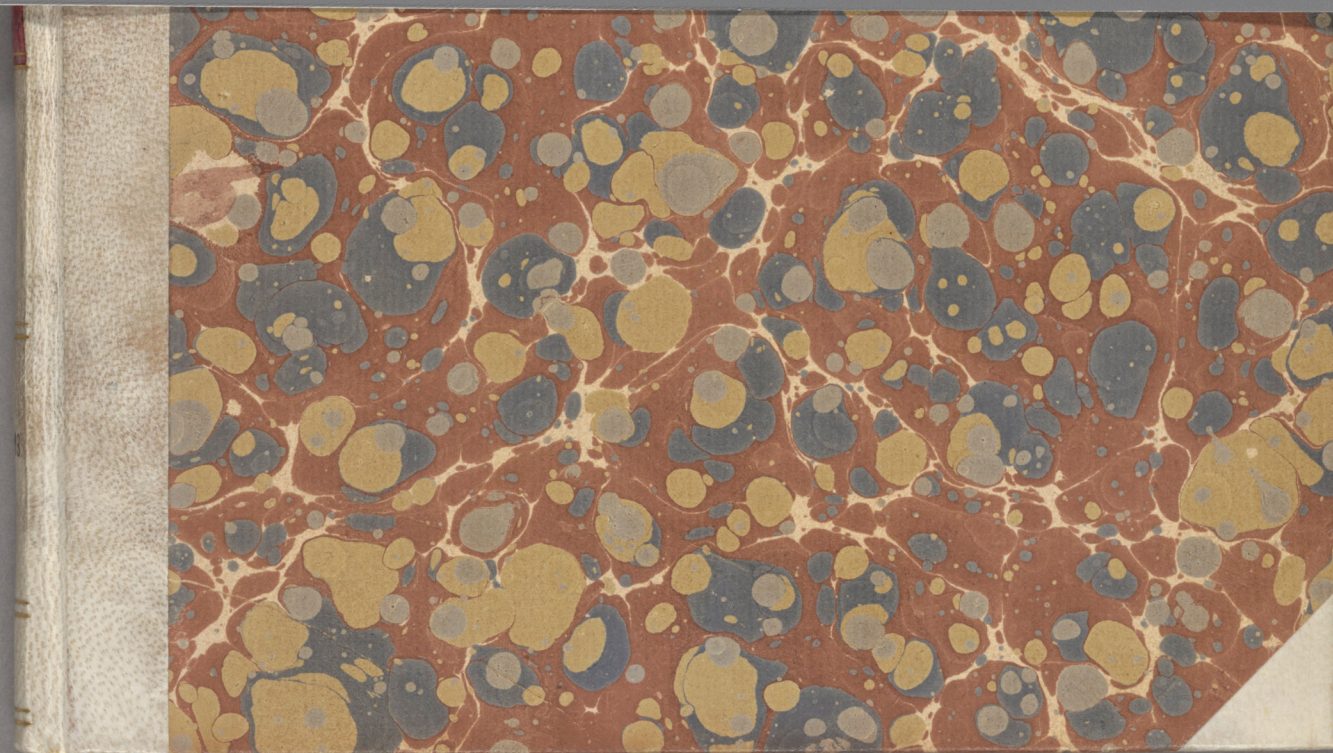

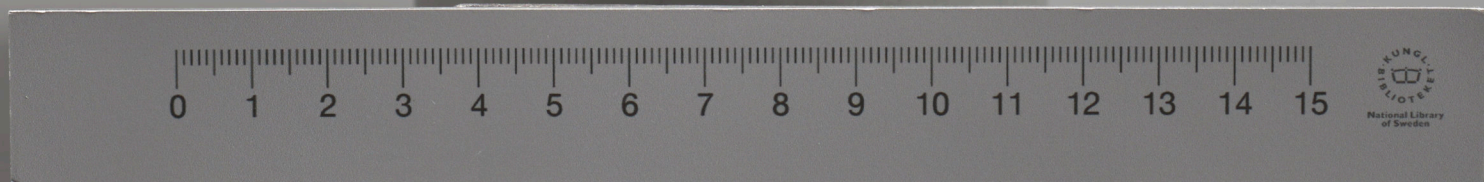

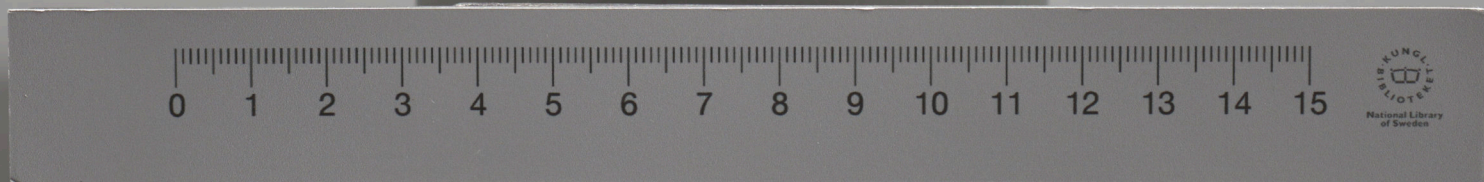

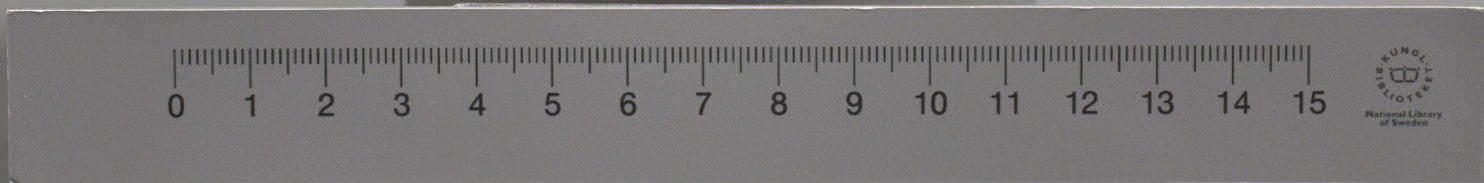
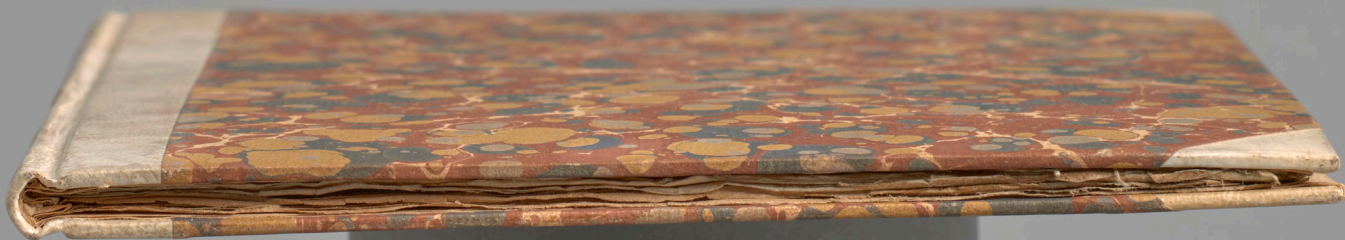
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

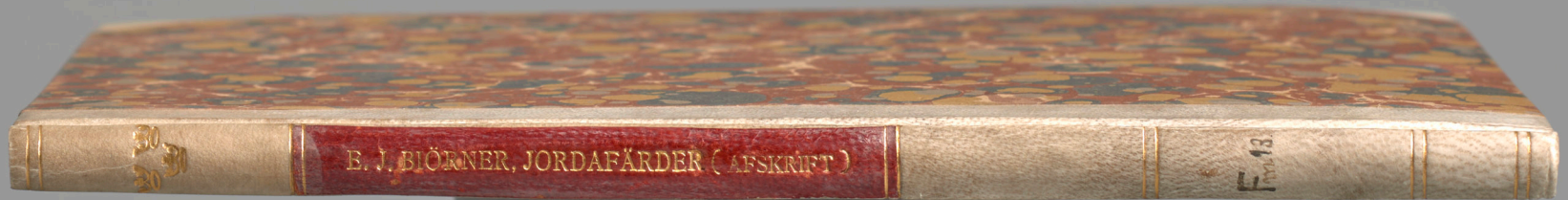
BIBLIOTEKET
National Library
of Sweden

E. J. BIÖRNER, JORDAFÄRDER (AFSKRIFT)

Fm 13

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

E. J. BJÖRNER, JORDAFÄRDER (SERIE 1)